

☆☆ Överste SVEN LAMPELL, som sedan augusti 1971 genom Svenska röda korset ställts till Internationella röda korsets förfogande som chefsdelegat i Östpakistan, sedermera Bangladesh, har mycket uppskattats i vida kretsar. ☆ Hans framstående allmänna ledaregenskaper har varit av den största betydelse under hela perioden. Under de mer kritiska skedena har hans vilja till ansvar och energisk handling haft den största betydelse för hela rödakorsaktionen med allt vad detta

innebär av skydd och hjälp till utsatta människor. ☆ Enl samstämmiga vittnesbörd har överste Lampells djärva och energiska hållning ständigt förenats med undvikande av alla onödiga risker och stor omsorg om underställd personal. ☆ Ett reportage av Daniel Southerland i "The Christian Science Monitor", London edition av den 31 december 1971 (som nedan citeras i en fri översättning) har fått stor spridning i amerikansk press. ☆

ÖVERSTYRELSEN FÖR SVENSKA RÖDA KORSET/OLOF STROH.

Svensk flygöverste i stridens hetta

Just när många av oss gjorde sig redo att lämna hemsökelsens och krigsörens Dacca — det forna Öst-Pakistans huvudstad — föll det sig som något självklart att vi kom att ägna en tanke åt dem som tvangs stanna kvar.

En man som genast kom i mina tankar var överste Sven Lampell, representant för Internationella Röda Korset.

Första gången jag mötte den storvuxne, lätt gråsprängde svensken var under ett av de första indiska flyganfallen mot Daccas flygplats. Vi kom nämligen att välja samma dike, där vi hukande sökte skydd.

Och, sannerligen, jag kunde inte ha fått en bättre kamrat vid det tillfället. Sven Lampell är nämligen, bland (allt) annat flygöverste. På så vis fick jag fortlöpande kommentarer om det taktiska uppträdandet under an-fallet.

"Om jag hade varit deras flottiljchef skulle jag ha avskedat allihop", utlät sig denne Röda Kors-man helt lugnt när ett jet-flygplan dånade in över oss. Det exponerade sig stort som ett lokomotiv, och det pakistanska luftvärnet spottade flammande eld runt om det.

◆◆ De kritiska ögonblicken var legio. Vid ett annat tillfälle kom ett av jetflygplanen rätt emot oss. Det missade sitt mål och fläkte upp ett hål stort som en fotboll i den tegelmur bakom vilken vi sökt skydd. De indiska flygplanen missade de flesta av sina mål den dagen och överste Lampell förklarade initierat för mig vilka misstag de begått.

Den storvuxne svenske flygöversten tillbringade resten av tiden i Dacca med kriget inpå livet. En natt fick han lov att ligga fem timmar i ett dike nedtvingad av korselden från en gatustrid, när han försökte rädda en grupp barn som hamnat mitt i stridszonen.

Förutom livsfarliga uppdrag som det nämnda var överste

Lampell ansvarig för den neutrala zon som upprättades vid Intercontinental Hotel av Internationella Röda Korset. Detta övertog då helt hotellverksamheten... och i samarbete med hotelldirektören Bernhard Holt kunde man driva hotellrörelsen, och det förvånansvärt bra. Man bör då hålla i minnet att fyra femtedelar av hotellets personal hade gett sig av till sina hembyar ute på landet!

◆◆ I Röda Korsets ansvar ingick också att garantera att ingen fick komma beväpnad in i hotellet. Obeväpnade journalister gjorde frivilligtjänst vid ingången — och det var då följande inträffade. En alltför nitisk pressfotograf, som inte kände igen personen i fråga, an-

modade helt frankt den pakistanske militärbefälhavaren, generallöjtnant "Tiger" Niazi, att lämna sin tjänsterevolver utanför porten under sitt besök på hotellet: — Ett tilltag som ansågs ytterst kränkande...

En liten provkarta på folk som överste Lampell kom att få göra med som "hotellchef" visar, att han bl a fick klara av en berusad rysk konsulatstjänsteman, som upprepade gånger försökte köra sin bil in i hotell-anläggningen... Vidare omhändertog han ängsliga fd pakistanska regeringstjänstemän som sökte asyl, stackars "biharis" som fruktade repressalier från vredgade bengaler, samt förmögna affärsmän som försökte komma ut ur landet.

Överste Lampell kom alltså i kontakt med alla personer av betydelse, både inom och utom hotellet. Och bara två dagar före den pakistanska kapitulationen besökte han rebellrörelsen Mukti Bahinis hemliga högkvarter i Dacca, för att förvissa sig om att de skulle respektera den neutrala zonen. Vidare deltog han arbetet på att förmedla de indiska kapitulationsvillkoren till Pakistan.

◆◆ När kapitulationsdagen kom inträffade en tidsstyplisk händelse, som belyser överste Lampells oräddhet. Han tvekar nämligen aldrig att ingripa med en räddande hand. — En skara bengaler framför hotellet hade slagit en pakistansk officer till marken och misshandlat honom till dess han gråtande bad om nåd. Pöbelhopen hade sltit den storvuxne officerens uniform i trasor och tvingade honom att skrila "Leve Bangladesh" ("Joi Bangla")!

Pötsligt pressade sig överste Lampell in i den upprörda folkhopen. Med iskall blick och med en befällande handgest visade han att nu fick det vara nog. För ett ögonblick såg det ut som om vad som helst skulle kunna hända med den länge svensken, där han stod i sin kostym av gammaldags snitt, vit skjorta och diskret slips. Runt omkring svärmade de mest hämndlystna. Så, med en enda gång, drog sig hopen tillbaka och överste Lampell kunde leda den av räds-la skakande Punjab-officieren in genom hotellets port.

Överste Lampells uppgift efter kapitulationen blev att hjälpa till med den svåra uppgiften att organisera Röda Korsets undsättning i form av hjälpsändningar till Bangladesh.

◆◆ När vi andra gjorde oss redo att lämna det sargade Dacca började hans verkliga uppgift. Men vi kände på oss att denne svenske, denne flygöverste, denne Sven Lampell var rätte mannen att även föra den uppgiften framgångsrikt i hamn. ■

